

ГЕОРГИ БЪЧВАРОВ

ЛИЛИ

chitanka.info

Може би не можеше вече да носи, не можеше да издържа на проклетото пиене. Вървеше така, сякаш краката му носеха чуждо тяло. Имаше чувството, че разумът му е отделен от тялото, гледаше собствените си тътрещи се обувки и те му се струваха непознати. Зеленикавата мъждукаща подова светлина го дразнеше, не виждаше почти нищо около себе си, но не можеше да не гледа светещата пътека. Щом вдигнеше поглед, му се завиваше свят и се блъскаше в някоя от невидимите облегалки на безмълвните и въпреки това осезаеми с всичките си ръбове столове. Дразнеше го и тишината, изкуствената тишина, която звучеше като укор към тайната звукова вакханалия, бушуваща в ушите на десетките насядали около масите мъже и жени, вцепенени от алкохола и децибелите, седящи като омагьосани със слушалки в ушите и всеки стискащ чашата си в екстаз.

Хески не слушаше музика. Хески само пиеше, докато се напие, всяка вечер в различно заведение, всичките еднообразни, всичките с „ползуване музика по желание на клиента“. Седеше и се наливаше, без да гледа съществата със запушени уши около себе си, а като се напиеше, започваше да ги ругае, като гласно се смееше на остроумията си. Безизразните лица, белезникави петна в полумрака, не реагираха. Един път Хески извади слушалките на някакъв старец до себе си и като го изчака да свикне с тишината, попита предизвикателно:

— Обичате ли Бах?

Старецът го погледна учудено:

— Какви са пък тия?

Хески се запъна за миг и после поясни:

— Група. Немска група. Много са добри.

— Не съм чувал. Трябва да са нови. Сега ще ги поискам.

Той набра „Бах“ на таблото си и сложи слушалките. Хески втренчено го наблюдаваше. Старецът послуша внимателно няколко минути, изключи, махна си слушалките и учтиво каза:

— Не са лоши. Но не са мой тип. — Сложи си слушалките и набра отново.

Хески се добра най-сетне до изхода и излезе на осветения като стадион безкраен площад. Почти нямаше хора, само колите, безшумни и независими, сновяха във всички посоки. От огромния паркинг, разположен високо над площада, всяка минута се спускаха десетки мокри и лъскави като тюлени чудовища, пръскаха се на всички страни,

а други бързаха да заемат мястото им. „Вали дъжд — помисли си Хески, — там горе вали дъжд и колата ми ще е мокра.“ Кой знае защо, този факт му се стори досаден и това го накара^о да се учуди на себе си. „За какви дреболии мисли човек и в сетния си час!“ Това пък му прозвуча патетично и той се ухили с пиянски сарказъм.

Извади „кондуктора“ и повика колата си. Докато я чакаше, застанал, полюлявайки се, на ръба на тротоара, той се мъчеше да се съсредоточи върху това, което смяташе да направи в следващите часове, но единственото, което успя да постигне, беше, че изпита жал към себе си. Колата спря пред него и прекъсна разсъжденията му. Той със замах отвори вратата, изруга, задето се беше намокрил, и се пъкна вътре. Намести се удобно на креслото, кръстоса ръце, отпусна глава и като че ли заспа.

— Добър вечер, Хески. — Конструкторите бяха дали на МАУ — машината за автоматично управление — нисък, леко глух глас, способен на модулации, но може би малко чувствен за машина.

Хески безизразно произнесе:

— Здравсти, Лили.

— Накъде да карам тази вечер? — учтиво се осведоми машината. Хески я беше кръстил Лили.

Той дълго не се помръдна. Вдигна глава, погледна с мътни очи през стъклото, въздъхна и със забавени движения, но решително, извади кормилото от арматурното табло.

— Ти ли ще караш тази вечер, Хески?

— Да, Лили.

— Струва ми се, че си употребил твърде много алкохол. — Лили внимателно съставяше изразите си.

— Искаш да кажеш, че съм злоупотребил, а, Лили? — присмя й се Хески.

Лили направи малка пауза и сетне неочаквано тръсна:

— Искам да кажа, че си се напил като скот и не можеш да шофираш. 3,2 промила алкохолно съдържание! При това положение не мога да ти разреша ръчно управление!

Той сигурно трябваше да се изненада от този тон и да реагира остро, но чувствуваше, че няма сили за това. Постепенно го обземаше тотална умора, започваше да действа навикът да заспива, щом влезе в колата. Обзе го паника: „Боже мой, няма да мога нищо да направя!“

Утре пак ще ме е страх, трябва тази вечер да свърша всичко! Не трябва да заспивам, дявол да го вземе!“ Разтърси натежалата си глава и припряно изкомандува:

— Лили, изведи ме някъде на открито, на дъжда. Горевали дъжд, нали? Карай към Северния кей, но щом излезем на дъжда, спри някъде встрани.

Лили не отговори нищо, но колата внимателно тръгна. Хески се отпусна удобно назад, затвори очи и в този момент се сети, че машината беше казала нещо непривично.

— Хей! — извика той. — Ти откъде знаеш думата „скот“? Мисля, че я няма в твоя речник.

Лили умело водеше колата към изхода на площада, маневрирайки сред десетките други коли и безбройните пътни знаци.

— В твоята кола могат да се научат всякакви изрази, Хески.

Той си спомни какви ги говореше и не каза нищо повече.

Колата мина през изхода на площада, навлезе в еднопосочен тунел и набра скорост. След десетина минути излязоха на открито, широко, обилно осветено шосе, по което плющеше дъждът. Лили се провря през оживеното движение и спря в едно уширение.

Почувствувал промяната, той отвори очи, постоя няколко мига с невиждащ поглед и внезапно се опомни. „Тази вечер, всичко трябва да свърши тази вечер!“ Той отвори вратата и с мъка заизлиза навън. Нещо го подпря в ребрата и той с учудване видя кормилото.

— Ти как си карала, като съм извадил кормилото за ръчното?

— При такава концентрация на алкохол в кръвта изключвам ръчното управление и шофирам само аз — беше отговорът.

Той въздъхна замислено и окончателно излезе навън. Дъждът веднага го измокри до кости, стана му студено. Опита се да си състави план. Там на кея част от парапета липсва, той трябва само да успее да докара колата дотам и да я насочи към отвора... Водата! Тъмната, всепоглъщаща, студена вода на морето!...

Внезапно почна да трепери не само от студ, а и от страх. Разсъдъкът му се проясняваше и страхът събуждаше съпротивителните сили в него. Страх го беше от водата и същевременно го беше страх, че няма да има сили да се хвърли в нея.

„Ще изтрезнея и тогава всичко е загубено“, помисли си той, сякаш можеше и да спечели нещо. Всъщност, да, искаше да спечели

нещо!

Отвори вратата и се гмурна в колата. Заопипва арматурното табло с треперещи ръце, намери стартера и го натисна. Моторът остана безмълвен. Това обстоятелство го върна в сегашния момент и го накара да осъзнае препятствията по пътя към крайната цел.

— Къде искаш да отидеш, Хески? — строго попита Лили.

— На спокойствие. Искам с малко шофиране да си спечеля много спокойствие. Искам да се махна от всички вас!

— Какво си намислил, Хески? — Лили беше подозрителна.

— Казах ти, да се отърва от вас! И престани с това „Хески, Хески“! Програмирана глупачка такава! Слава богу, няма да те чувам повече. Макар че, честно казано, аз бях доволен от тебе. — Той замълча, забелязвайки, че става твърде словоохотлив.

— Защо казваш „бях“, Хес...? — Тя си спомни предупреждението му. — Това е минало време на глагола. Искаш да се самоубиеш ли? Там, на дъното на морето?

Той се вцепени от изненада. Беше го мислил много пъти, но никога не го беше чувал от друг. Звучеше ужасно.

— Ти... Ти откъде знаеш? — Устата му едва се отваряше.

— Аз знам за тебе много, страшно много. Ти се прибираш — (точно така каза тя!), — ти се прибираш всяка нощ пиян и говориш, дълго говориш, после заспиваш и спиш цял ден, после отиваме някъде, където хапваш нещо и сипваш гориво, после обикаляме с часове, докато откриеш нова кръчма, после се напиваш и се прибираш...

— Стига, дявол да го вземе! — извика той, почервенял от гняв и срам. — Кой те научи да говориш такива глупости?

— Ти, Хески. Кажеш, искаш да се самоубиваш ли?

Той внезапно омекна. Дори треперенето почти престана.

— Да, щом толкова искаш да знаеш.

— Това значи, че няма да те има вече и няма да се прибираш?

— Точно така.

— И че няма да говориш повече за войната и за жена ти, за къщата и за малката Лили, дъщеря ти?

Той я слушаше смаян, стиснал кормилото здраво с две ръце.

— Това всичко аз ли съм го разправял? — попита тихо той.

— Кой друг, Хески? Толкова време съм с теб („Цяла година“, помисли си той), че знам всичко наизуст. Ти си добър, много добър.

Защо искаш да направиш това?

И тогава той неочаквано за себе си започна да говори. През всичките тези години, прекарани между хора със слушалки в ушите, не бе имал възможност да поговори със свой ближен, да се изприказва. Сега говореше на Лили, машината Лили, като на човешко същество. Разказваше за войната и за всичко останало...

— ... а аз бях най-добрият пилот на тежък ракетолет. Само аз можех да преодоля цялата тази отлична защита и да хвърля бомбата. И най-глупавото беше, че сам предложих да отида... Беше кошмарен полет, но аз успях и се върнах. Успях и с това можеше да се приключи всичко, ако след две седмици не ме бяха викнали при командира да ме наградят. Получих орден и седнах с генералите да гледам филма, заснет след експлозията. Не трябваше да правя това, Лили, този филм ме докара до това състояние. Представи си, че пътуваш из петдесетхилядно градче. Хората знаят, че е война, но знаят и че са защитени от най-съвършената противоракетна система в света. И тогава идвам аз, надхитрям ги и им пускам бомбата... В този миг спира всякакъв живот... Операторите бяха заснели всичко много ефектно... Баба седи в градинката с клюмнала назад глава, ръката ѝ на детската количка, а бебето в нея заспало навеки... До нея двама старци с изгорели цигари между пръстите и с отворени очи са се подпрели един на друг в смъртта... Обществени и частни превозни средства се наблъскали на купчини по улиците, след като водачите им умрели, пътниците нападали по пода... Една жена изтърсвала килим в този момент и останала увиснала на парапета на балкона... Хората във фабриките налягали мъртви край машините... А наоколо слънце и зеленина, знамена плющят на вятъра, фонтаните струят и свирят... В басейните на плажовете удавени деца, в пясъка на детските градини застинали деца с отворени учудени очи... Петдесет хиляди сърца, спрели в един миг в един прекрасен град по моя заповед!... Вече чувствавах как мозъкът ми започва да пари, а крайниците ми да изстиват, но продължавах да гледам. Дойдоха нашите булдозери и изринаха всички трупове на големия стадион в центъра. Хеликоптери ги поляха с бенопалм и ги запалиха. Нашите пожарни бяха заобиколили стадиона и гасяха всяко пламъче отвън... За десет дни цялата операция беше приключена. Целият град беше невредим, само част от стадиона се срути... Защо мълчиш, Лили?

— Преработвам информацията — някак бързо и уплашено отвърна машината. Хески тъжно се усмихна. Изведнъж му се отщя да говори повече. Усети се, че се е загледал през прозореца, но не е забелязал кога е престанало да вали. — И после, какво стана после с тебе, Хески?

— После знаеш. Бях в психиатрия, лекуваха ме, пуснаха ме, пенсионираха ме. Пропих се. Ти си от една година при мен, но аз пия вече осем години, от края на войната. Не можех да общувам с близките си, виждах жена си мъртва, дъщеря си, малката Лили, мъртва. Жена ми ме остави и взе Лили. Парите от пенсията не ми стигаха за пиене и продадох къщата. Купих тебе и заживях в колата. Но тия неща ти ги знаеш по-добре от мен. Това е всичко.

Лили заговори отново чак след няколко минути, модулаторът придаваше на гласа ѝ някакви непознати досега нотки:

— Но ти не можеш да живееш все така, Хески!

— Точно това казвам и аз! — Той закима често с глава, сякаш беше радостен, че най-после са го разбрали.

— Не, не бива да правиш това, Хески! След като преработих всичко, което ми каза, стигнах до извода, че ти не виждаш своята цел. Ние, машините, имаме цел. Например ги ми казваш: „Карай към Западния хълм!“ И аз подкарвам колата ту с едно, ту с друго темпо, изпреварвам, чакам на светофари, задействувам спирачките, завивам, докато накрая стигна целта. Ти трябва да правиш същото, Хески. Ти имаш дори две цели. Едната е дъщеря ти Лили. Другата е да спреш бомбата, която е избила петдесет хиляди души и заради която си се разболял. Ти трябва да бързаш към тази цел, да изпреварваш, да спираш, да преодоляваш препятствията по пътя, но да я достигнеш. Не е ли добра тази цел?

Откакто беше престанал да говори, отново се чувствуваше много уморен. Но трябваше да отговори на Лили, не можеше да тръгне, без да ѝ отговори.

— Това, дето го казваш за пътя и за целта, е вярно, Лили. Но при нас то се нарича борба и е много трудна работа. Аз нямам сили за това, знам предварително, че ще загубя. Затова напускам полесражението, отбивам се от пътя и спирам завинаги.

— Ама кой те е програмирал така, Хески! Ако спреш да пиеш, ще имаш и време, и сили за тази борба. Пиенето те прави слаб, нали

виждам как едвам ходиш, като си пиян. Пък и аз няма да пусна колата при това положение, така съм програмирана. Без кола ти не можеш да отидеш до морето.

— Знаех, че ще стигнем до този въпрос още като заговори за промили алкохол. Затова реших да те изключа, Лили.

— Не можеш да ме изключиш!

— Мога. Просто ще скъсам проводника на захранването ти.

Лили помълча и тихо каза:

— Това можеш, Хески. Но не е честно. Не е честно към теб, към Лили, към жена ти, пък дори и към мен. Не е честно към ония петдесет хиляди мъртви.

— Хайде, привършвай! — Той внезапно се ядоса и затърси по пода кабела на захранването.

— Искам да повтора нещо, което чух от една жена тук в колата ти, Хески. Тя каза: „Да започнем отначало. Ти няма да пиеш и ние ще бъдем заедно и ще се борим. Всичко ще бъде наред. Заради Лили.“

— Това беше жена ми. Помня, макар че бях пиян. И какво отговорих аз?

— Ти каза: „Много съм слаб, Силви!“

— Точно това казвам и на тебе: Много съм слаб, Лили! Сбогом, глупава машинке!

Той дръпна с все сили кабела и го изтръгна от захранването. Натисна стартера и моторът заработи. Стори му се за момент, че някой зад него извика „Не, Хески, не!“, обърна се инстинктивно, но, разбира се, нямаше никого. Пак му се доспа. Разтърка очи и изкара колата на пътя, вля се в автомобилния поток и в полуунес се насочи на север. По някаква случайност налучка отклонението за кея и скоро го достигна. Северният кей беше дълъг и полутъмен. Знаеше точно къде беше отворът. Засили колата, видя го пред себе си вляво и остро завъртя кормилото. Но колата не зави, а продължи направо! Той ужасен изпусна кормилото, извика, усети силен удар и изгуби съзнание...

Три дни по-късно Хески влезе в сервиза на своя приятел Нал, който тъкмо се беше загледал в колата му.

— Здравсти, Нал. Като как я виждаш тая работа?

— Здравсти, Хески. Какво да й гледам, тя е ясна. Намерили те заспал в колата на Северния кей. Бил си се ударил, та те откарали в болница.

— Това знам — с досада махна ръка Хески. — Питам за колата.

— С колата не всичко ми е ясно и на мен. Спирачките се зацепили така здраво, че не можем да ги отделим и ще режем щангите. Човек не може да натисне така спирачка, само електрониката може посредством хидравликата. Но видях, че си скъсал проводника на твоята Лили. Кога го направи?

Хески му разказа най-подробно всичко. Нал помисли и тежко рече:

— Не знам, Хески. И за двама ни е ясно, че нещо не е така, както сме свикнали да бъде. Но ясно е, че тази машинка ти е спасила живота.

— Без захранване?

— Без захранване. Събирала е някъде в себе си енергия и я е употребила в даден момент, за да те спаси. Погледни я!

Двамата се надвесиха над отворената МАУ. Бобини, релета, полупроводници — всичко беше обгоряло и почерняло. Цялата машина като че ли все още излъчваше огромно напрежение. Хески се замисли.

— Слушай, Нал. Можеш ли да ми монтираш нова Лили?

— За тебе винаги, Хески. Само ми я докарай.

Хески, трезвен като кърмаче, изведе колата от сервиза на Нал и пое по един страничен път, който водеше извън града. Шофираше сам, не смееше още да включи новата Лили. В магазина искаха да му доставят нов, подобрен модел, но той беше настоял на същата стара МАУ. Трябваше да изчака два часа, докато го уверят, че са намерили такава в склада. Монтира му я Нал.

Извън града той спря, изключи мотора и включи Лили. Вълнуваше се. Изчака да се поуспокои, преди да повика:

— Лили! — Никакъв отговор. Хески се озърна тревожно.

— Лили! — Нещо някъде изпука и след кратка пауза се чу познатият тембър:

— Да, Хески? — Той затвори облекчено очи и радостно се усмихна.

— Помниш ли всичко, Лили? Всичко?

— Да, Хески.

— Добре, слушай! Аз ще повторя, а ти ще ми кажеш така ли е било, или съм сънувал. „Да започнем отначало. Аз няма да пия и ние

ще бъдем заедно и ще се борим. Всичко ще бъде наред. Заради Лили. Ние ще бъдем заедно.“ Така ли е?

— Да, Хески. Много се радвам за вас тримата, Хески.

— И аз се радвам, Лили. За нас четиримата.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 50,51/1984 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.